

Det, jeg her har nævnt, er det, jeg og det ærede Medlem for Horsens Landkreds (P. T. Nielsen) — i alt Fald jeg — have fremhævet som en mindre køn Side ved det københavnske Skolevæsen. Og det gennemføres strengt. Under et Besøg, jeg aflagde paa et Børnehjem her i København, sagde Bestyrerinden: Jeg vilde gerne have mine Børn her fra Hjemmet i Betalingsskolen, fordi jeg tror, de have bedst af at gaa der, og jeg har bedt Kommunalbestyrelsen i København om Lempelser i Betalingen, men jeg har ikke kunnet faa det. Jeg har saa søgt om, at mine Børn maa faa Søskenretet, d. v. s. den Ret, som en Familiefader har, naar han sender 2—3 Børn i den samme Skole, til at faa Moderation i Betalingen. Ogsaa dette er blevet afslaaet. Børnene maatte ikke en Gang betragtes, som om de kom fra samme Hjem, og Børnehjemmet skulde derfor betale det fulde Vederlag for Pladser i Betalingsskolen. Dette er fortalt mig — jeg kan ikke godtgøre, om det er rigtigt, da jeg ingen Undersøgelse har anstillet, men jeg antager, det er rigtigt. Jeg har i en anden By truffet et Børnehjem, der ikke selv sørgede for Børnenes Undervisning, men lod dem gaa i den offentlige Skole, og hvis Forstander fortalte mig, at han havde faaet Friplads for de begavede Børn i Betalingsskolen, og det var endda i en By, der, saa vidt jeg ved, er ledet af et Høre-Bystyre.

Jeg har ingen Part i — og det vil jeg fralægge mig —, at Købstæderne er kommen ind i den Skure at etablere en Dobbelt-skole. Nu er det jo saadan i de fleste Byer, at Folkeskolen i Børnenes 11-Aars Alder deler sig i to Grene, den treaarige almindelige Folkeskole og en fireaarig med videregaaende Undervisning, der bliver en Betalingsskole — jeg tror dog ikke, det er Tilfældet alle Steder. Jeg har ingen Del i, at denne Udvikling finder Sted. Jeg har altid betragtet det som en uheldig eller i alt Fald tvivlsom Foranstaltning, og jeg har talt gentagne Gange imod det og ogsaa advaret imod det, den Gang Loven var for her i Tinget i Samlingen 1902—03. Det fører mange Ulemper med sig, idet den egentlige Folkeskole med sin Rodstamme af Børn fra Seks- til

Elleve-Aars Alderen let derved, at den forgrener sig fra Elleve- til Fjorten-Aars Alder, vil faa Karakteren af en Forskole og blive trykket af Hensynet til det Eksamensresultat, man skal naa i den betalende Gren med den videregaaende Undervisning. Paa den ene Side vil hele Folkeskolen blive trykket af dette Hensyn, og paa den anden Side vil den videregaaende Undervisning i Mellemlklasserne vanskeligt kunne komme til at svare til sit Formaal, idet den vanskeligt kan holde Børnene sammen fra de ere 11, til de ere 15 Aar. Mange Smaakaarsfolk ville vanskeligt kunne undvære deres Børn hele Skoletiden igennem, til de ere 15 Aar, og derfor er denne Undervisning egentlig ikke meget demokratisk. Smaakaarsfolk i Byerne trænge til, at deres større Børn kunne erhverve en Smule, saa at de kunne medvirke til at opretholde Hjemmet økonomisk, og det kan der ikke indvendes noget imod, naar det sker indenfor de rette Grænser. Men skulle Børnene gaa i Skole 6—7 Timer hver eneste Dag — og det kræver denne Skole — og yderligere have store Lektier for hjemme, bliver der slet ingen Tid til at deltage i Hjemmets Arbejde. Det Arbejde, Skolen kræver, holder dem borte fra Hjemmet, og det kunne fattige Hjem ikke staa sig ved. Derfor undslaa de sig for at lade deres Børn gaa i Mellemskolen, indtil de blive 15 Aar. De begynde allerede at tage dem ud, naar de ere 13 Aar gamle — saa kunne de nemlig faa dem udskrevne —, de drysse ud efterhaanden, og Skolen maa saa arbejde med halvtfyldte Klasser i det sidste Aar. Og alle de Børn, der drysse ud, faa en mangelfuld Afslutning eller rettere sagt slet ingen Afslutning paa deres Skolegang. Af de Grunde har jeg ikke været med til at drive denne Mellemskole frem, og jeg er derfor ganske ansvarfri overfor dette Spørgsmaal, som jeg ved, at mange indsigtfulde Skolemænd nu staa ret betænkelige overfor.

Mit Ideal paa dette Omraade har altid været, at baade Land og By sørgede for en god, samlende Folkeskole lige fra 6—7 Aars Alderen til Udskrivningen af Skolen, det, man i gamle Dage i Byerne kaldte en god Borgerskole, som havde Evne